

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя

23 вересня 2022 р. протокол № 1
Вченої ради

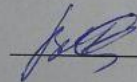
Оксана ЧЕРНИШ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ»**

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр»
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра філософсько-історичних студій та масових комунікацій

Схвалено на засіданні кафедри
філософсько-історичних студій та
масових комунікацій
протокол № 2 від «22» вересня 2022 р.

Завідувач кафедри

 Вадим СЛЮСАР.

Розробник: к. філос. н., доцент кафедри
філософсько-історичних студій та
масових комунікацій
Андрій КОБЕТЯК

Житомир
2022 – 2023 н.р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3_	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	нормативна	
Модулів – _2_	Спеціальність код спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – _2_		2__	2__
Загальна кількість годин - _90__		Семестр	
		1__	_1_
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 2 самостійної роботи – 4	Освітній ступінь «бакалавр»	_16_ год.	_4_ год.
		Практичні	
		_16_ год.	_4_ год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		56 год.	84 год.
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 % аудиторних занять, 64 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 7 % аудиторних занять, 93% самостійної та індивідуальної роботи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни:

- формування теоретичних засад духовної культури особистості, які відповідають сучасним викликам та запитам;
- надання знань з філософії, як світогляду людини, або сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини до цього світу, в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття;
- забезпечити засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування у студентів високої світоглядно-методологічної культури;
- освоєння студентами понятійно-категоріального апарату філософії;
- ознайомити студентів з основними досягненнями світової філософської думки, головними періодами та логікою її розвитку.
- формування у студентів творчого мислення, здатності діалогічних форм освоєння програмного матеріалу.

За результатами вивчення дисципліни студенти повинні *знати*:

- основні філософські категорії та поняття, витоки та специфіку історичного розвитку філософії;
- основні філософські підходи до розв'язання фундаментальних філософських проблем.

За результатами вивчення дисципліни студенти повинні *вміти*:

- логічно та творчо мислити задля ефективного розв'язання проблем власного особистісного розвитку;
- критично аналізувати сучасні соціокультурні проблеми на основі засвоєного філософського знання;
- обирати належні цінності та керуватися ними у власній фармацевтичній практиці;
- інтерпретувати історико-методологічні принципи філософського пізнання природи і суспільства та їх взаємодії;
- застосовувати загальнонаукові та конкретно наукові методи пізнання та практичної діяльності;
- застосовувати філософські знання для розуміння культурних традицій та їх впливу на розвиток різних галузей медицини.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **загальних компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти із зазначених спеціальностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні компетентності:

СК1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.

СК2. Здатність організовувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності.

СК3. Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.

СК11. Здатність до аналізу та оцінки ризиків що впливають на вчинення адміністративних правопорушень та кримінальних злочинів (проступків).

СК12. Здатність систематизувати закономірності злочинності, визначати особу злочинця, причини і умови злочинності та її окремих видів, реалізовувати напрями і заходи її запобігання.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за вказаними спеціальностями:

Програмні результати навчання:

PH2. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.

PH3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

PH4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.

PH8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

PH10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

PH12. Адаптуватися і ефективно діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки.

PH14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

PH15. Працювати автономно та в команді виконуючи посадові обов'язки та під час розв'язання складних спеціалізованих задач правоохоронної діяльності.

PH22. Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противник, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія філософії

Тема 1. Філософія та її соціальна роль. Основні поняття.

1. Специфіка філософського осмислення світу.
2. Міфологічний, релігійний та філософський світогляд.
3. Основні філософські проблеми та розділи філософії.
4. Проблема визначення предмету філософії.

5. Співвідношення філософії, науки, релігії та мистецтва.
6. Основні функції філософії

Тема 2. Філософія стародавнього світу.

1. Про джерела філософії.
2. Специфіка давніх філософських систем.
3. Зародження філософії в стародавній Індії, основні школи.
4. Конфуціанство і даосизм – основні течії старокитайської філософії.
5. Антична філософія: етапи розвитку, основні напрямки, проблематика.
6. Основна парадигма західноєвропейського стародавнього філософствування.

Тема 3. Філософія Західноєвропейського Середньовіччя.

1. Часові рамки та основна парадигма західноєвропейської середньовічної філософії.
2. Апологетика та Патристика.
3. Неоплатонізм і основні положення філософії середніх віків в Європі.
4. Схоластика.
5. Місце і роль філософії Ф.Аквінського в систематизації християнської філософської думки.

Тема 4. Філософія Відродження.

1. Відродження в контексті зміни стилю філософствування.
2. Раннє Відродження та його особливості.
3. Зміна проблематики філософствування: гуманізм, піднесення індивідуальності, відмова від схоластичних дискусій.
4. Пізнє Відродження.
5. Реформація як результат Ренесансу.
6. Основні напрямки та представники філософії Відродження.

Тема 5. Філософія Нового часу.

1. Розвиток буржуазних відносин і зміна парадигми філософствування.
2. Основні риси філософії Нових часів: філософія природи, матеріалізм, філософія методу, поліментальність.
3. Ф.Бекон та постановка проблеми методу в філософії та природознавстві. Індукція.
4. Раціоналізм (Декарт, Спіноза, Лейбніц) та сенсуалізм (Локк, Берклі, Юм) як основні напрямки філософської думки першого етапу Нових часів.

Тема 6. Філософія Просвітництва.

1. Загальна характеристика Просвітництва як Європейського явища.
2. Англійське просвітництво.
3. "Людина - машина", проблеми свободи у французькому Просвітництві.
4. Критика релігії у працях французьких матеріалістів.
5. Французька філософія та постановка проблем суспільного розвитку.

Тема 7. Німецька класична філософія.

1. Часові рамки та джерела німецької класичної філософії XVII-XIX ст.
2. І.Кант, постановка проблеми свободи волі людини.
3. Матеріалізм та ідеалізм Канта, його агностицизм. Чистий і практичний розум.
4. Суб'єктивний ідеалізм І.Фіхте, "Філософія откровения" Шеллінга.
5. Філософська система Гегеля: об'єктивний ідеалізм, панлогізм, суперечність методу і системи. Філософія Л.Фейербаха

Тема 8. Сучасна світова філософія.

1. Основні риси філософії XX століття: гуманізм та проблеми раціонального.
2. Плюралізм течій сучасної філософської думки.
3. Антропологічна філософія, позитивізм та неопозитивізм, філософська герменевтика.

4. Філософія Маркса, її місце та роль у становленні та розвитку некласичних філософських систем ХІХ століття.

5. "Філософія життя".

6. Екзистенціалізм, фрейдизм.

Тема 9. Історія української філософської культури.

1. Світоглядні засади українства.

2. Історія української філософської культури.

3. Філософія Північного Причорномор'я.

4. Філософська думка Київської Русі.

5. Розвиток філософії у ХІV – ХVІІ ст.

6. Проблеми людини та нації в творчості Кирило-Мефодіївського товариства

Тема 10. Класична і сучасна українська філософія.

1. Філософія Г. Сковороди.

2. «Філософія серця» П. Юркевича.

3. Філософська думка в університетських центрах України в ХІХ ст.

4. Українська філософія ХХ ст.

5. Сучасна українська філософська думка.

Змістовий модуль 2. Основні проблеми філософії

Тема 11. Філософські проблеми буття.

1. Категорія буття, її філософський зміст та життєвий сенс.

2. Структура буття.

3. Проблема субстанції.

4. Матерія, розвиток уявлень про неї в історії філософії та науки.

5. Рух як спосіб існування матерії.

6. Основні форми руху. Їх взаємозв'язок.

7. Основні атрибути матерії.
8. Простір і час як форми існування матерії.
9. Різновиди простору і часу, розвиток уявлень про них в історії філософії.
10. Природа як складова частина матерії та об'єкт філософського аналізу.

Тема 12. Діалектика як вчення про розвиток.

1. Поняття діалектики: спосіб осмислення світу, метод пізнання, вчення про розвиток.
2. Діалектика та метафізика: місце та роль у філософському осмисленні світу.
3. Основні закони діалектики.
4. Єдність та боротьба (взаємопроникнення) протилежностей.
5. Взаємозв'язок кількісних та якісних змін.
6. Заперечення заперечення.
7. Основні категорії діалектики: сутність та явище, зміст і форма, закономірність та випадковість тощо.

Тема 13. Людина в системі філософського знання.

1. Людина як початок та кінцева мета філософствування: історичний аспект.
2. Проблема антропогенезу: трудова теорія походження людини, еволюційна, космічна.
3. Поняття людини: основні складові сутності.
4. Біологічне і соціальне в людині. Індивід, індивідуальність, особистість.
5. Діяльність як основний спосіб людського існування: структура та особливості.
6. Культура як поле самореалізації людини.
7. Життя і смерть людини як філософська проблема.

Тема 14. Філософія духу.

1. Дух як предмет філософського аналізу: особливість проблеми, історичний аспект.
2. Основні частини духу.
3. Проблема свідомості філософії.
4. Несвідоме, підсвідоме.
5. Суспільна свідомість, її основні риси: відносна самостійність активність, соціальність, колективна природа, цілеспрямованість тощо.
6. Структура суспільної свідомості.
7. Ідеологія та суспільна психологія.
8. Емпіричний та теоретичний рівні.
9. Форми суспільної свідомості.

Тема 15. Суспільство як предмет філософського аналізу.

1. Соціальна філософія, її предмет та особливості.
2. Природні передумови, матеріальні засади та духовні основи суспільного життя.
3. Структура суспільних відносин.
4. Економічна, соціальна, політична і духовна сфери життя суспільства.
5. Проблема власності.

Тема 16. Смыслові проблеми людського життя.

1. Проблема сенсу, цінності, самоцінності людського життя в духовному досвіді людства.
2. Ідея цілісної людини як вираз сенсу людського життя. Свобода та гуманізм.
3. Свобода і культура.
4. Культура, псевдокультура, антикультура.
5. Самореалізація особистості - центральна проблема сенсу життя індивіда.
6. Самореалізація особистості як соціальна проблема: її зміст та сенсожиттєвий характер.

7. Проблема людського щастя.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Історія філософії								
ТЕМА 1. Філософія та її соціальна роль. Основні поняття.	5	1	1	3	5	2		5
ТЕМА 2. Філософія Стародавнього світу.	5	1	1	3	5			5
ТЕМА 3. Філософія західноєвропейського середньовіччя.	5	1	1	3	5		2	5
ТЕМА 4. Філософія Відродження.	5	1	1	3	5			5
ТЕМА 5. Філософія Нового часу.	5	1	1	3	5			3
ТЕМА 6. Філософія Просвітництва.	5	1	1	3	5			3
ТЕМА 7. Німецька класична філософія.	5	0,5	0,5	3	4			4
ТЕМА 8. Сучасна світова філософія.	5	0,5	0,5	3	4			4
ТЕМА 9. Історія української філософської культури.	5	0,5	0,5	2	4			4
ТЕМА 10. Класична і сучасна українська філософія.	5	0,5	0,5	1	4			4
Разом за змістовий модуль 1	50	8	8	24	46	2	2	42
Змістовий модуль 2. Основні проблеми філософії								
ТЕМА 11. Філософські проблеми буття.	7	1	2	6	7	1	2	5
ТЕМА 12. Діалектика як вчення про розвиток.	6	2	1	6	7			5
ТЕМА 13. Людина в системі філософського знання.	7	1	1	5	8			5

ТЕМА 14. Філософія духу.	6	1	1	5	7			5
ТЕМА 15. Суспільство як предмет філософського аналізу.	7	2	1	6	7			6
ТЕМА 16. Смыслові проблеми людського життя.	7	1	2	6	8	1		6
Разом за змістовий модуль 2	40	8	8	34	44	2	2	42
УСЬОГО	90	16	16	58	90	4	4	84

5. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Філософія та її соціальна роль. Основні поняття	1	0,25
2	Філософія Стародавнього світу	1	0,25
3	Філософія Західноєвропейського Середньовіччя	1	0,25
4	Філософія Відродження	1	0,25
5	Філософія Нового часу	1	0,25
6	Філософія Просвітництва	1	0,25
7	Німецька класична філософія	1	0,25
8	Сучасна світова філософія	1	0,25
9	Історія української філософської культури	1	0,25
10	Класична і сучасна українська філософія	1	0,25
11	Філософські проблеми буття	1	0,25
12	Діалектика як вчення про розвиток	1	0,25
13	Людина в системі філософського знання	1	0,25
14	Філософія духу	1	0,25
15	Суспільство як предмет філософського аналізу	1	0,25
16	Смыслові проблеми людського життя	1	0,25
РАЗОМ		16	4

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Філософія та її соціальна роль. Основні поняття

1. Історичні типи світогляду.
2. Філософія в системі матеріального та духовного буття.
3. Складність визначення предметного кола філософії

Тема 2. Філософія Стародавнього світу

1. Основна парадигма західноєвропейського стародавнього філософствування.
2. Основні етапи в розвитку філософії стародавньої Греції.
3. Основні етапи в розвитку філософії стародавнього Риму.
4. Перші філософські школи як праобрази сучасних університетів.

Тема 3. Філософія Західноєвропейського Середньовіччя

1. Місце і роль філософії Ф.Аквінського в систематизації християнської філософської думки.
2. Основні етапи розвитку схоластики.
3. Середньовічна містика.

Тема 4. Філософія Відродження

1. Раннє та Пізнє Відродження: порівняльна характеристика.
2. Реформація, як релігійно-культурний рух.
3. Основні напрямки та представники філософії Відродження.

Тема 5. Філософія Нового часу

1. Раціоналізм (Декарт, Спіноза, Лейбніц).
2. Сенсуалізм (Локк, Берклі, Юм).
3. Основні напрямки філософської думки першого етапу Нових часів.

Тема 6. Філософія Просвітництва

1. Французька філософія та постановка проблем суспільного розвитку.
2. Нова проблема співвідношення "Людина-машина".
3. Проблеми свободи у французькому Просвітництві.

Тема 7. Німецька класична філософія

1. Категоричний імператив Канта.
2. Погляд на апіорні знання.
3. Філософська система Гегеля.
4. Філософія Л.Фейербаха.

Тема 8. Сучасна світова філософія

1. Філософські ідеї марксизму.
2. «Філософія життя».
3. Еволюція позитивізму.
4. Екзистенціалізм.

Тема 9. Історія української філософської культури

1. Давні свідчення про розвиток філософії у Північному Причорномор'ї.
2. Проблеми людини та нації в творчості Кирило-Мефодіївського товариства.
3. М.Костомаров про український народний характер.

Тема 10. Класична і сучасна українська філософія

1. Українська філософія кінця ХІХ – початку ХХ століття.
2. Сучасна українська філософська думка.
3. Філософські засади українського романтизму.

МОДУЛЬ 2

Тема 11. Філософські проблеми буття

1. Основні форми руху. Їх взаємозв'язок.
2. Основні атрибути матерії.
3. Простір і час як форми існування матерії.
4. Різновиди простору і часу, розвиток уявлень про них в історії філософії.
5. Природа як складова частина матерії та об'єкт філософського аналізу.

Тема 12. Діалектика як вчення про розвиток

1. Основні категорії діалектики.
2. Сутність та явище, зміст і форма, закономірність та випадковість тощо.

Тема 13. Людина в системі філософського знання

1. Індивід, індивідуальність, особистість.
2. Діяльність як основний спосіб людського існування: структура та особливості.
3. Культура як поле самореалізації людини.
4. Життя і смерть людини як філософська проблема.

Тема 14. Філософія духу

1. Суспільна свідомість, її основні риси: відносна самостійність активність, соціальність, колективна природа, цілеспрямованість тощо.
2. Структура суспільної свідомості.
3. Ідеологія та суспільна психологія.
4. Емпіричний та теоретичний рівні.
5. Форми суспільної свідомості.

Тема 15. Суспільство як предмет філософського аналізу.

1. Структура суспільних відносин.
2. Економічна, соціальна, політична і духовна сфери життя суспільства.
3. Проблема власності.
4. Державний примус та питання свободи в контексті правоохоронної діяльності.

Тема 16. Смыслові проблеми людського життя.

1. Професійна реалізація працівників правоохоронної сфери.
2. Самореалізація особистості – центральна проблема сенсу життя індивіда.

3. Самореалізація особистості як соціальна проблема: її зміст та сенсожиттєвий характер.

4. Проблема людського щастя.

7. Індивідуальні завдання

1. Опрацювання основної та додаткової літератури
2. Написання реферату та його захист на семінарському занятті
3. Написання есе з соціально-філософської проблематики

Тема 1. Філософія та її соціальна роль. Основні поняття

Реферативні виступи

1. Філософія і наука.
2. Філософія і релігія.
3. Функції філософії.
4. Філософія як система загальних поглядів на світ.

Тема 2. Філософія стародавнього світу

Реферативні виступи

1. Філософська думка стародавніх Греції і Риму. Давньогрецька філософія першого (досократівського) етапу.
2. Космоцентризм античної філософії.
3. Антична атомістика Демокрита, Епікура, Л. Кара та сучасність.
4. Соціально-політична проблематика в філософії Платона та Аристотеля.

Тема 3. Філософія Західноєвропейського Середньовіччя

Реферативні виступи

1. Філософське вчення Августина Блаженного та сучасність.
2. Проблема людини в філософській думці середніх віків.

Тема 4. Філософія Відродження

Реферативні виступи

1. Філософія Відродження: антропоцентризм та гуманізм.
2. Особливості та основні ідеї епохи Відродження.

Тема 5. Філософія Нового часу

Реферативні виступи

1. Боротьба сенсуалізму та раціоналізму у філософії Нового часу.
2. Вплив філософії життя на некласичну філософію.

Тема 6. Філософія Просвітництва

Реферативні виступи

1. Епоха просвітництва: філософія, мислителі, погляди
2. Роль літератури у житті європейського суспільства періоду Просвітників.

Тема 7. Німецька класична філософія

Реферативні виступи

1. Філософське вчення Г. Гегеля.
2. Етична концепція моральності за І. Кантом.
3. Біографія Іммануїла Канта. Етапи творчості філософа

Тема 8. Сучасна світова філософія

Реферативні виступи

1. Теоретичні засади марксистської філософії.
2. Відображення філософських поглядів Альбера Камю у його романі «Чума».
3. Філософський зміст роботи Жана Поля Сартра «Екзистенціалізм – це гуманізм».
4. Вплив античної філософії на європейську творчість.

Тема 9. Історія української філософської культури

Реферативні виступи

1. Особливості та значення релігійно-філософської думки Київської Русі.
2. Філософські ідеї українських гуманістів (XVI–XVII ст.) та їх сучасне значення.
3. Кордоцентризм української філософії XVIII–XIX ст.
4. Філософські ідеї Ф. Прокоповича.

Тема 10. Класична і сучасна українська філософія

Реферативні виступи

1. Д. Чижевський як представник філософії української діаспори.
2. Філософський зміст роботи Жана Поля Сартра "Екзистенціалізм – це гуманізм".
3. Філософські основи романтизму в творчості М. Шашкевича.
4. Ідеї гуманізму в творчості Т. Шевченка.

МОДУЛЬ 2

Тема 11. Філософські проблеми буття

Реферативні виступи

1. [Філософський аналіз буття матерії та її властивостей.](#)
2. [Найвизначніші філософські категорії.](#)

Тема 12. Діалектика як вчення про розвиток

Реферативні виступи

1. [Закони діалектики як спосіб зв'язку між філософськими категоріями](#)
2. Діалектика як теорія розвитку.

Тема 13. Людина в системі філософського знання

Реферативні виступи

1. Людина як універсальний предмет філософії.
2. Філософське бачення феномену творчості.
3. Евристичні методи знання.

Тема 14. Філософія духу

Реферативні виступи

1. [Рівні пізнавального процесу.](#) Потреби, інтереси та ціннісні орієнтири людини.
2. Гуманістичний ідеал людяності і неминуща цінність людського життя.

Тема15. Суспільство як предмет філософського аналізу

Реферативні виступи

1. Антропосоціогенез та його системний характер.
2. Розвиток суспільства: матеріальні основи.
3. Соціальна філософія: анархізм та анархо-синдикалізм

Тема16. Смыслові проблеми людського життя.

Реферативні виступи

1. Пізнавальний підхід до освоєння світу.
2. Філософське бачення поняття несвідомого.

8. Методи навчання

У процесі викладання курсу планується використовувати такі методи навчання:

– пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;

– репродуктивний: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;

– проблемного виконання: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);

– частково-пошуковий (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);

– дослідницький: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

– пояснювально-спонукальний метод викладання і частково-пошуковий метод учіння. Викладач частину навчального матеріалу подає в готовому вигляді, іншу частину

– через проблемні завдання; учні засвоюють навчальний матеріал як за допомогою репродуктивного, так і творчого, дослідницького методу;

– спонукальний метод навчання і пошуковий метод учіння.

Викладач ставить перед учнями проблемні питання і завдання, організовуючи їх самостійну діяльність; учні самостійно здобувають і засвоюють нові знання в основному без допомоги викладача

Методичне забезпечення

1. Підручники та посібники.

2. Методичні розробки із проведення практичних занять.

3. Навчально-методичний практикум.

4. Матеріали лекцій та практичних занять.

5. Методичні рекомендації щодо організації лекційних, практичних занять, індивідуальнодослідної роботи, самостійної роботи студентів.

9. Методи контролю

При вивченні дисципліни з метою забезпечення високої якості знань студентів використовуються наступні методи контролю успішності:

– усний контроль та самоконтроль. Усний контроль здійснює викладач у формі опитування студентів під час проведення семінарських занять з питань, що наведені у методичних рекомендаціях щодо вивчення кожної теми з курсу;

– письмовий контроль і самоконтроль. Письмовий контроль реалізується у формі контрольних робіт за окремими темами, модульних контрольних робіт та підсумкової роботи по закінченню вивчення курсу;

– тестовий контроль, який дає можливість перевірити якість знань студентів за окремою темою курсу, якість знань по закінченню вивчення дисципліни, а також якість вхідних та залишкових знань, вмінь студента.

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (іспит). Об'єктом оцінювання знань студентів є програмовий матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час контролю. Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту, написання реферату, створення лінгвістичного словника, створення презентації, здатності публічно чи

письмово представляти певний матеріал. Завданням підсумкового контролю (залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни. При комплексній оцінці успішності викладач визначає види робіт і критерії оцінювання з урахуванням особливостей навчальної дисципліни, обсягу годин, відведених навчальним планом, контингенту студентів.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота																Сума
Модуль 1										Модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	60
Контрольна № 1									24	Контрольна № 2					20	44
Разом																100

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
Fx	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

1. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття : вибрані філософські етюди / Андрій Баумейстер. – Київ : Дух і літера, 2012. – 473 с.
2. Баумейстер А. Буття і благо : монографія / Андрій Баумейстер. – Вінниця : Т.П. Барановська, 2014. – 417 с.
3. Возний І. Дохристиянські вірування давнього населення України : конспект лекцій / Ігор Возний. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2011. – 271 с.
4. Грані людського буття : позитивні та негативні виміри антропокультурного : монографія / Є.І. Андрос та ін. – Київ : Наукова думка, 2010. – 349 с.
5. Еліаде М. Священне і мирське ; Міфи, сновидіння і містерії ; Мефістофель і андрогін; пер. Г. Кьорян, В. Сахно. – К. : Основи, 2001. – 591с.
6. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду / Вахтанг Кебуладзе. – Київ : Дух і літера, 2012. – 278 с.
7. Кун Т. Структура научних революцій / Томас Кун ; пер. с англ. И.З. Налетова. – М. : АСТ : АСТ Москва, 2009. – 317 с.
8. Людина в сучасному світі : колективна монографія : в трьох книгах / за загальною редакцією В.П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 3 кн.
9. Мірчук І. Філософські студії / за ред. М. Шафовала, Р. Яремка. – Мюнхен, 2006. – 582 с.
10. Ницше Ф. По ту сторону добра и зла : прелюдия к философии будущего / Фридрих Ницше. – Харьков : Фолио, 2013. – 445 с.
11. Петрушенко В. Філософія: вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії : навчальний посібник / Віктор Петрушенко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 594 с.
12. Петрушенко В.Л. Філософія : Курс лекцій : Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I-IV рівнів акредитації. – Львів : «Новий світ», 2011. – 504 с.
13. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги / Карл Поппер; пер. з англ. Олександр Коваленко, Олександр Буценко. – Київ : Основи, 1994. – 2т.
14. Попович М. Бути людиною / Мирослав Попович. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. – 223 с.
15. Рижак Л. Філософія : підручник. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 650 с.
16. Скринник М. Філософія : навчальний посібник / Михайло Скринник, Лілія Фльорко, Микола Фльорко. – Львів : Ліга-Прес, 2015. – 477 с.
17. Тейлор Ч. Етика автентичності / Чарльз Тейлор ; пер. з англ. і заг. ред. Андрій Васильченко. – Київ : Дух і літера, 2013. – 125 с.
18. Тиллих П. Мужество быть / Пауль Тиллих ; перевод с английского Ольги Седаковой. – Киев : Дух і Літера, 2013. – 194 с.

19. Тімченко О. Філософія : навчальний посібник для студентів усіх напрямів підготовки / О.П. Тімченко та ін. ; за заг. ред. О.П. Тімченка. – Львів : Растр-7, 2015. – 359 с.

20. Штайн Е. Вступ до філософії / Пер. з нім. Ілони Терзової. – Жовква : Місіонер, 2011. – 202 с.

Допоміжна

1. Бауман З. Моральна сліпота : втрата чутливості у плинній сучасності / Зигмунт Бауман, Леонідас Донскіс ; переклад з англійської Олександра Буценка. – Київ : Дух і Літера, 2014. – 271 с.

2. Буття філософії : здобутки минулого та виклики сучасності : матеріали Всеукраїнської наукової конференції, 27-28 листопада 2014 року / відповідальний редактор Ю.О. Шабанова. – Дніпропетровськ : НГУ, 2014. – 96 с.

3. Воронкова В. Філософія розвитку сучасного суспільства : теоретико-методологічний контекст : монографія / В.Г. Воронкова. – Запоріжжя : ЗДІА, 2012. – 262 с.

4. Грищук В. Філософсько-правове розуміння відповідальності людини : монографія / В.К. Грищук. – Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2013. – 766 с.

5. Газнюк Л. Філософські етюди екзистенціально-соматичного буття : монографія / Лідія Газнюк. – Київ : Видавець ПАРАПАН, 2008. – 366 с.

6. Гнатенко П. Феномен природи человека : монографія / П.И. Гнатенко. – Київ : Вища освіта, 2014. – 267 с.

7. Іванова К. Філософія : кредитно-модульний курс: підручн. для студентів вищих навч. закладів / К.А. Іванова ... [та ін.]; за заг. ред. К.А. Іванової. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2014. – 472 с.

8. Калуга В. Грані самопізнання та ідентифікації людини : монографія / В.Ф. Калуга. – Київ : Компринт, 2013. – 290 с.

9. Кулик О. Філософія : навч. посібн. для вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації / О.В. Кулик. – Дніпропетровськ: Монолит, 2013. – 690 с.

10. Лаппо В. Філософія : навчально-методичний посібник / Віолетта Валеріївна Лаппо. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2013. – 242 с.

11. Мельник В. Соціальні виміри екзистенціалів людського буття / В.В. Мельник. – Слов'янськ : Б.І. Маторін, 2012. – 366 с.

12. Мулярчук Є. На межі буття : філософія конечності людського буття та етика / Євген Мулярчук ; Національна академія наук України, Інститут філософії імені Г.С. Сковороди. - Київ, 2012. – 174 с.

13. Онофрійчук О. Філософія : навчально-методичний посібник / О.А. Онофрійчук. – Херсон : Д.С. Грінь, 2014. – 222 с.

14. Осипов А. Філософія : навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання / А.О. Осипов. – Дніпропетровськ : Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2014. – 60 с.
15. Пазенок В. Людина і всесвіт: до проблеми формування сучасної світоглядної культури / В.С. Пазенок. – Київ: Знання України, 2015. – 98 с.
16. Повар А. Філософія : навчально-методичний посібник / А.М. Повар, Т.В. Сулятицька. – Кам'янець-Подільський : Д.Г. Зволейко, 2015. – 163 с.
17. Сакун А. Евристика сучасності : знання, інновація, творчість : монографія / А.В. Сакун. – Київ : Книга, 2015. – 351 с.
18. Ситник О. Культурна антропологія : походження людини і суспільства: посібн. для студентів / Олександр Ситник. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 179 с.
19. Соціальне пізнання : монографія / В.М. Бабаєв та ін. ; за загальною ред. О.С. Пономарьова. – Харків : ХНУМГ, 2014. – 320 с.
20. Чешко В. Філософія : навчальний посібник / О.М. Кузь та ін. ; за заг. ред. В.Ф. Чешка. – Харків : Видавництво ХНЕУ, 2013. – 263 с.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.filosof.com.ua> Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України .
2. <http://elibrary.nubip.edu.ua/2579/1/Філософія.pdf> Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Академвидав, 2005. — 592 с.
3. <http://uars.info> Українське Релігієзнавство. Бюлетень Української Асоціації релігієзнавців і Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. Сковороди НАН України

---

*Індекс структурного підрозділу відповідно до наказу ректора «Про затвердження організаційної структури Державного університету «Житомирська політехніка» (наприклад, 22.06).

** Індекс освітньої програми відповідно до наказу ректора «Про індексацію освітніх програм Державного університету «Житомирська політехніка» (наприклад, 122.00.1/Б).

*** Шифр освітньої компоненти